

Remissvar Byggmaterialindustrierna – Boverkets förslag till föreskrifter och allmänna råd om bärförmåga, stadga och beständighet i byggnader m.m

Byggmaterialindustrierna tackar för möjligheten att inkomma med kommentarer på remiss *Boverkets förslag till föreskrifter om allmänna råd om bärförmåga, stadga och beständighet i byggnader m.m.* Framtagandet av de nya förenklade byggreglerna innebär en stor förändring för sektorn i och med att regelverket i huvudsak utformas som funktionskrav. Detta ger samhällsbyggnadssektorn utökade möjligheter och större ansvar för att utveckla byggandet. Samtidigt läggs ett stort ansvar på sektorn att utarbeta branschstandarder som omhändertar funktionskraven och metoder för verifiering av kraven. Med bakgrund av detta vill Byggmaterialindustrierna framföra att remisstiden över sommar och semestertider inte var optimal. Det är viktigt att sektorn och berörda aktörer hinner sätta sig in i dokumentet och analysera de konsekvenser som förslaget kan medföra.

Generella kommentarer

Byggmaterialindustrierna konstaterar att Boverkets föreslagna regler för *föreskrifter om allmänna råd om bärförmåga, stadga och beständighet i byggnader* har en minskad detaljeringsgrad och att de funktionskrav som nu anges ger förutsättningar för sektorn att arbeta med nya innovativa lösningar. Byggmaterialindustrierna är positiva till att omarbetningen av regelverket möjliggör för branschen att ta ett ökat ansvar för kvaliteten och ökade möjligheter till innovation och anpassningar utifrån marknadens behov. Samtidigt ser Byggmaterialindustrierna risker med att tillämpningen av reglerna kan komma att variera och att det, i alla fall inledningsvis, kan råda en stor osäkerhet hur reglerna ska tillämpas och verifieras. Här kan till exempel nämnas borttagandet av en tydlig hänvisningen till de väletablerade eurokoderna.

I och med att de reviderade byggreglerna innebär en stor förändring för sektorn som ska tillse att funktionskraven hanteras, genom överenskomna branschstandarder och verifieringsmetoder, är det centralt att tillräcklig tid ges för att få huvuddelen av detta på plats tills regelverken ska tillämpas skarpt. Den föreslagna implementeringstiden på ett år är för snäv för att sektorn och kommunerna ska hinna utbildas och hitta formen för det nya arbetssättet tillsammans. Även andra aktörer, såsom till exempel SIS, behöver hinna sätta former och bemanna kommittéer osv. Byggmaterialindustrierna anser därför att implementeringstiden behöver förlängas till minst två år.

På EU-nivå pågår flera lagstiftningsprocesser som påverkar byggandet i Sverige, inte minst Byggproduktförordningen (CPR) men även Ecodesign for Sustainable Products regulation (ESPR). Dessa kan komma att påverka de svenska byggreglerna. Avseende byggreglerna i kapitlet om energihushållning har remissen skjutits fram till nästa år för att invänta fastställande av Direktivet om byggnaders energiprestanda (EPBD) och Energieffektiviseringsdirektivet (EED). Eftersom andra kapitel i de nya byggreglerna tas fram parallellt med de regelverken CPR och ESPR på EU-nivå, önskar Byggmaterialindustrierna ett förtydligande av hur kommande relevanta krav i dessa regelverk är tänkta att omhändertas av byggreglerna.

Boverket har aviserat att vägledning kommer att presenteras samtidigt med att regelverket träder i kraft i juli 2024. Bygghuset önskar ett förtydligande från Boverket om vad vägledningarna är tänkta att omfatta avseende frågeställningar och nivå på information. Detta för att sektorn redan nu ska kunna identifiera vad som behöver omhändertas av sektorn. Det är viktigt att vägledningarna hamnar på rätt nivå så att de inte riskerar att bli för detaljerade och på så vis minska den flexibilitet som regelverket är satt att ge. Samtidigt behövs vägledning i ett antal frågor. Det behövs bland annat vägledning om hur tolkning ska ske av begrepp som *Acceptabelt* och *Oacceptabelt*, vilka används frekvent i regelverket, hur riskbedömningar ska genomföras samt vad som avses med en *Mindre avvikelser*. Bygghuset föreslår att vägledningarna tas fram i nära dialog med sektorn, för att omhänderta de frågor där sektorn ser att förtydligande från myndigheten behövs.

I och med de nya reglerna läggs det på samhällsbyggnadssektorn att ta fram metoder för att verifiera att krav är uppfyllda. Det riskerar att leda till att det även fortsatt kommer att vara upp till enskilda byggnadsnämnder att avgöra om Boverkets krav är uppfyllda eller ej. Detta är ett problem som redan finns idag och som knappast kommer att förbättras i och med de nya reglerna. Bygghuset gör här samma bedömning som Bygghuset om att det behövs en samordnande funktion med mandat, ackreditering eller liknande som kan ge nationellt godkännande för verifieringsmetoder för funktionskrav och med uppgift att övervaka att nationell likriktning av byggnadsnämnders bedömningar uppnås och att motstridiga lokala tolkningar inte tillämpas.

Dagens allmänna råd är tillgängliga utan kostnad och tillgängliga för alla medan det inte är fallet när det gäller standarder. För att alla aktörer i sektorn ska kunna ta del av gemensamt överenskomna verifieringsmetoder, kopplade till regelverket, behöver SIS-standarder och andra överenskomna dokument framöver vara tillgängliga utan kostnad. Att så blir fallet behöver tydliggöras och säkerställas.

I förslaget till föreskrifter finns flera skrivningar om återbruk. Däremot framgår inte hur återbruk av bärverksdelar ska hanteras mer i detalj. Detta behöver preciseras ytterligare i regelverket.

Enligt det ursprungliga regeringsuppdraget och Boverkets slutrapport för regeringsuppdraget ska reglerna enligt den nya regelmodellen vara uppbyggda för att vara bättre anpassade till digital tillämpning. Det pågår ett stort arbete i sektorn med att digitalisera produkt- och miljöinformation. Det är viktigt att digitaliseringen av byggregler görs så att de blir maskintolkningsbara för att möjliggöra automatisk regelkontroll och effektivare informationsutbyte. Bygghuset kan i remissen inte se hur detta har omhändertagits och önskar ett förtydligande om hur detta är tänkt att hanteras.

Bygghuset presenterar nedan mer specifika kommentarer på remissen.

Kommentarer på specifika delar av remissen

AVDELNING II. UPPFÖRANDE AV NYA BYGGNADER

1 kap. Övergripande bestämmelser

Mindre avvikelse från föreskrifterna i denna författning - 3 §

Här behövs ett förtydligande om vem eller vilka som har rätt att göra bedömningen om en "mindre avvikelse". I vägledning behöver det också tydliggöras vad som kan anses vara en mindre avvikelse, för att minimera risken till godtyckliga bedömningar och olika bedömningar i olika projekt och kommuner.

Projektering och utförande - 8 §

I paragrafen anges att byggnader ska projekteras **1. på ett fackmässigt sätt.**

Vad som utgör ett *Fackmässigt sätt* behöver förtydligas.

Kompetens om projektering är en viktig fråga som behöver skärpas upp och kompetenskrav för konstruktör/projektör behöver sättas på de som ska projektera byggnadsverk. Det är vidare viktigt att kompetensen kan styrkas. Många andra länder har motsvarande kompetenskrav och Byggmaterialindustrierna föreslår att regelverket kompletteras med en paragraf om detta, till exempel om licensieringsförfaranden.

2 kap. Allmänna krav

Krav på bärförmåga, stadga och beständighet vid uppförande av nya byggnader - 1 §

De av Boverket föreslagna Allmänna råden öppnar upp för att andra normer än eurokoder kan användas. Eurokoderna är väl förankrade och väl etablerade i branschen. Byggmaterialindustrierna anser att den nuvarande skrivningen skapar stor osäkerhet om vad som gäller och riskerar att olika typer av koder blandas vilket är problematiskt. Det måste vara entydigt vad som gäller. I regelverket bör hänvisningen till eurokoder därför återinföras som ett generellt krav eventuellt med ett tillägg av att andra krav kan gälla vid specifika tillämpningar.

5 kap. Material och geometri

Byggmaterialindustrierna noterar att stora delar av de tidigare reglerna på materialnivå nu har tagits bort av Boverket, till exempel alla nationella val i EKS, och att standardiseringen nu därför kommer att behöva hantera detta framöver.

Byggmaterialindustrierna kan konstatera att det arbete som nu hamnar på standardiseringen och SIS är mycket omfattande att hantera. Det finns risk att de kommittéer som ska hantera detta inte har de resurser som krävs vilket innebär att de nya reglerna sannolikt är svåra att möta upp.

Hittills har de nationella valen och standarder varit fritt tillgängliga men i och med de nya reglerna upphör detta. Inte heller eurokoderna är tillgängliga framöver. Behovet av att behöva köpa dessa kan bli kännbart för framför allt mindre aktörer. Det är därför viktigt att möjliggöra för alla aktörer i sektorn att utan kostnad kunna ta del av gemensamt överenskomna verifieringsmetoder.

Byggmaterialindustrierna hänvisar i övrigt till remissvar från medlemmarna.

Jenny Svärd

Verkställande direktör

Byggmaterialindustriernas medlemmar

Direktanslutna företag

- Byggelit AB
- Celsa Steel Service AB
- Heidenberg Materials Cement Sverige AB
- Combimix AB
- Derbigum Sverige AB
- Eld & Vatten AB
- Kingspan Insulation AB
- Knauf Danogips GmbH
- Moelven Wood AB
- Nordic Waterproofing AB
- RECOMA AB
- Saint-Gobain Sweden, Weber
- Saint-Gobain Sweden, Gyproc

Medlemsorganisationer som anslutit sina medlemsföretag kollektivt

- Golvbranschen
- IKEM -Innovations- och kemiindustrierna i Sverige
- Scandinavian Copper Development Association, SCDA
- Stålbyggnadsinstitutet
- Swedisol
- Svensk Betong
- Svensk Byggplåt
- Svensk Ventilation
- Svenskt Trä
- Sveriges Bergmaterialindustrier
- Sveff- Sveriges Färg och Limföretagare
- TMF, Trä- och möbelföretagen
- VVS-fabrikanternas råd